

De sleutel en het slot

Er zijn een aantal bijbelverhalen waarin het woord 'sleutel' een rol speelt. Het bijbelse woord voor sleutel is 'mafeach', dat afgeleid is van het werkwoord 'patach', dat 'openen' betekent. Een verwant woord is 'pètach', dat 'opening' betekent. Dat het bij een 'mafeach' in de bijbelverhalen niet gaat om het openen, maar om het sluiten geven de erbij gebruikte werkwoorden aan: 'sagar' voor 'sluiten', en 'naäl' voor afsluiten, op slot doen.

Zo staat in Genesis 19:6 dat Lot, als hij naar buiten gaat om te proberen het gepeupel van Sodom tot rede te brengen, de deur achter zich 'sluit', en zelfs 'op slot doet'.

In Richteren 3:23 is het Ehud die, als hij Eglon onverhoeds in de buik gestoten heeft, de deur op slot doet, aan de binnenkant. Hoe Ehud toch uit de afgesloten kamer weet te ontsnappen heb ik in een vorig stukje al geschreven.

Tenslotte staat in Hooglied 5:2 dat het meisje de grendel van de deur doet, maar als zij de deur opent is haar geliefde al verdwenen.

Uit deze verhalen kan men opmaken dat een deur van binnen uit op slot gedaan kon worden. Bij stadpoorten is het bekend dat dit gebeurde door middel van dwarsbalken, maar of gewone huisdeuren ook een grendel hadden? Omdat Lot de deur op slot deed toen hij naar buiten gegaan was, moet hij wel de beschikking over een sleutel gehad hebben. Zijn huisdeur zal dus een slot gehad hebben en niet door een dwarsbalk afgesloten zijn.

Voor het sluiten van de ogen wordt in het Hebreeuws een ander woord gebruikt ('atsam).

Lukas A. de Groot, Maart 2026